

Jaarverslag 2013

I. BESTUURLIJK GEDEELTE

Inleiding

Het derde jaar van de beleidsperiode 2011-2014 kan beschouwd worden als een jaar waarin de werking van het vernieuwde Heemkunde West-Vlaanderen werd geconsolideerd, in die mate dat het prefix stilaan achterwege kan gelaten. Het aantal leden heeft zich gestabiliseerd, jaarlijks worden een aantal van onze leden bezocht, het aantal bezoekers van de heemdag heeft zich na jaren van verval opnieuw tegen de honderd aan genesteld. De gratis verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid voor leden is gekend bij de meeste van onze leden waardoor het aantal verzekerden gestaag toeneemt. De bezoekerscijfers van de website blijven stijgen, al dient er oog te zijn voor de vernieuwing van de website.

Dit laatste is overigens niet de enige uitdaging voor het komende werkjaar. Na een succesvolle eerste Prijs Heemkunde West-Vlaanderen werd vastgesteld dat het aantal ingezonden bijdragen dit jaar sterk is teruggelopen. Er dient dan ook een prioriteit gemaakt van het onderzoek naar de oorzaak hiervan; een verdere terugval bedreigt het voortbestaan van de de Prijs. Teleurstellend is ook de interesse bij de leden voor het vierjaarlijkse themaproject. Het blijft de doelstelling dit jaar het project in een publieksmoment en een publicatie te laten eindigen, waarna een grondige evaluatie van de projectwerking zal gehouden. Dit zal overigens samenvallen met het voorbereiden van de werking na de volgend jaar eindigende beleidsperiode. Als gevolg van de gewijzigde subsidiereglementen van de provincie zal geen beroep meer kunnen gedaan op een beleidsconvenant. Hierdoor zal niet meer gerekend kunnen worden op de huidige subsidies; in overleg met de leden en alle geïnteresseerde heemkundige uit de provincie zal dan ook besproken worden in welke zin de werking van Heemkunde West-Vlaanderen zich dient te ontplooiën. In dit jaarverslag vindt u na de ledenlijst, opnieuw het Bestuurlijk verslag (deel I) en een Activiteitenverslag (deel II).

Ledenlijst dd 31/12/2013

Heemkunde West-Vlaanderen kent zowel verenigingen als individuele personen als leden. Deze laatste worden omwille van privacyredenen niet vermeld. Het totaal ledental bedroeg net als het voorbije jaar 64, waarvan 2 individuele leden. Negen verenigingen en één individueel lid namen ontslag, hetzelfde aantal verenigingen en individuele leden sloten zich (terug) aan. Het resultaat is uiteraard een ongewijzigd ledental.

- 1/ Archologie Zuid-West-Vlaanderen
- 2/ Archeologisch-historische kring Spaenhiers
- 3/ vzw Brugs Ommeland – Heemkring Maurits Van Coppenolle
- 4/ Confrerie van 't Vynckx- en Woutermansambacht
- 5/ Dadingisila
- 6/ De Leiegouw
- 7/ De Liebaart
- 8/ De Zonnebeekse Heemvrienden
- 9/ Genootschap voor Geschiedenis en Vestingbouwkunde Ieper
- 10/ Geschied- en Heemkundige Kring De Gaverstreke
- 11/ Geschied- en Heemkundige Kring Het Houtland
- 12/ Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago
- 13/ Geschied- en Oudheidkundige Kring Avelgem (GOKA)
- 14/ Heemkring Aan de Schreve
- 15/ Heemkring Cnocke Is Hier

- 16/ Heemkring De Meiboom
- 17/ Heemkring Dorp en Toren
- 18/ Heemkring Dudzele
- 19/ Heemkring Flambertus
- 20/ Heemkring Graningate
- 21/ Heemkring Iepers Kwartier
- 22/ Heemkring Liedengehem
- 23/ Heemkring Menen
- 24/ Heemkring Pastoor Frederik Ronse
- 25/ Heemkring Rond den Beverinck
- 26/ Heemkring Ter Cuere
- 27/ Heemkring Wibilinga
- 28/ Heemkundige Kring Arko
- 29/ Heemkundige Kring Bos en Beverveld
- 30/ Heemkundige Kring Crekel Beke
- 31/ Heemkundige Kring De Roede van Tielt
- 32/ Heemkundige Kring Den Hert
- 33/ Heemkundige Kring Karel van de Poele
- 34/ Heemkundige Kring Langs d'Heuleboorden
- 35/ Heemkundige Kring Moorslede
- 36/ Heemkundige Kring Oostkamp
- 37/ Heemkundige Kring Ruddervoorde
- 38/ Heemkundige Kring Rollegem-Kapelle
- 39/ Heemkundige Kring Ten Mandere
- 40/ Heemkundige Werkgroep Bissegem
- 41/ Heemstede
- 42/ Hertsbergse Heemkundige Kring
- 43/ Het Bourgondisch Erfgoed
- 44/ Juliaan Claerhoutkring
- 45/ Koninklijk Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van Roeselare en Ommeland
- 46/ Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring Kortrijk (KGOKK)
- 47/ Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate
- 48/ Kring voor Heemkunde Dr. Van Damme
- 49/ Kring Hervé Stalpaert Arsbroek
- 50/ Lievensmuseum Moorslede
- 51/ Mullenbeca
- 52/ Openluchtmuseum Bachten de Kupe
- 53/ Roede van Harelbeke
- 54/ Spira-Helcinium
- 55/ Stichting A. T. Van Biervliet
- 56/ Stedelijke Oudheidkundige Commissie (STOC)
- 57/ Studiekring van Maerlant
- 58/ t Erfgoed Gilwe
- 59/ t Zwin Rechteroever
- 60/ Viroviacum Romanum
- 61/ West-Vlaamse Filatelistische Studiekring (WEFIS)
- 62/ West-Vlaamse Gidsenkring Ieper-Poperinge-Westland
- 63/ West-Vlaamse Gidsenkring Kortrijk-Menen
- 64/ West-Vlaamse Gidsenkring Waregem

I.1. Algemene Vergadering

Leden

Bart BLOMME, Europastraat 13, 8770 INGELMUNSTER
Bert DE SMET, Priesteragiestraat 20A, 8710 WIELSBEKE
Jean-Pierre FALISE, Henri Serruyslaan 78, 8400 OOSTENDE, penningmeester
Jean-Pierre MEIRLAEN, Sint-Niklaasstraat 5, 8900 IEPEER
Wouter STAELENS, Konijnenstraat 8, 8680 KOEKELARE (vanaf 17/04/2013)
Didier STRAGIER, Goedendagstraat 21, 8560 WEVELGEM
Ewald VANCOPPENOLLE, Eikenlaan 25, 8200 SINT-ANDRIES-BRUGGE
Hendrik VANDEGINSTE, Boudewijn Hapkenstraat 5A, 8820 TORHOUT, voorzitter
Martijn VANDENBROUCKE, Passionistenlaan 1, 8500 KORTRIJK, secretaris
Filip VAN DEVYVERE, B. Callewaertstraat 20, 8810 LICHTERVELDE
Sil VANDEWALLE, Aartrijkestraat 30, 8480 EERNEGEM (vanaf 17/04/2013)
Leonard VANHEESBEKE, Markstraat 17, 8560 WEVELGEM

Vergaderingen

Algemene Vergadering op 17 januari 2013 te Izegem
Algemene Vergadering op 13 maart 2013 te Izegem
Algemene Vergadering op 17 december 2013 te Oostende

I.2. Raad van Bestuur

Leden

Bart BLOMME, Europastraat 13, 8770 INGELMUNSTER, webmaster
Bert DE SMET, Priesteragiestraat 20A, 8710 WIELSBEKE
Jean-Pierre FALISE, Henri Serruyslaan 78, 8400 OOSTENDE, penningmeester
Wouter STAELENS, Konijnenstraat 8, 8680 KOEKELARE (vanaf 17/04/2013)
Didier STRAGIER, Goedendagstraat 21, 8560 WEVELGEM
Ewald VANCOPPENOLLE, Eikenlaan 25, 8200 SINT-ANDRIES-BRUGGE, archivaris
Hendrik VANDEGINSTE, Boudewijn Hapkenstraat 5A, 8820 TORHOUT, voorzitter
Martijn VANDENBROUCKE, Passionistenlaan 1, 8500 KORTRIJK, secretaris
Filip VAN DEVYVERE, B. Callewaertstraat 20, 8810 LICHTERVELDE
Sil VANDEWALLE, Aartrijkestraat 30, 8480 EERNEGEM (vanaf 17/04/2013)
Leonard VANHEESBEKE, Markstraat 17, 8560 WEVELGEM, pr-verantwoordelijke

Vergaderingen

Raad van Bestuur op 17 januari 2013 te Izegem
Raad van Bestuur op 13 maart 2013 te Izegem
Raad van Bestuur op 17 april 2013 te Izegem
Raad van Bestuur op 20 juni 2013 te Izegem
Raad van Bestuur op 26 september 2013 te Brugge
Raad van Bestuur op 29 oktober 2013 te Izegem
Raad van Bestuur op 17 december 2013 te Oostende

II. ACTIVITEITEN

Om de werking zo soepel mogelijk volgens de bepalingen van het beleidsplan te laten verlopen, werd beslist elk jaar een actieplan op te stellen. We volgen hier de acties die in dit plan werden opgesteld.

II.1. Uitschrijven taakverdeling en- beschrijving

Er werd beslist de doelstelling om bij alle bestuursfuncties, ingevuld in het vorige werkjaar, een gedetailleerde taakbeschrijving op te stellen, te verlaten. De vernieuwing van het bestuur (zie III.7.) heeft prioriteit, waarbij het opstellen van duidelijk afgelijnde functieprofielen als een bezwarende last kan worden gezien. Daarenboven wordt de huidige flexibele werking van het bestuur, waarbij verschillende taken door meerdere bestuursleden worden vervuld, positief geëvalueerd. Deze manier van werken wordt verder geïntensieerd door het gebruik van het documentenuitwisselingsprogramma SkyDrive.

II.2. Contactmomenten met andere erfgoedfactoren

Er werden drie contactmomenten voorzien, met name met de Westvlaamse gidsenkringen, met de erfgoedcellen en met een later voor te stellen partner. Het contactmoment met de Westvlaamse gidfsenkringen diende te worden uitgesteld, terwijl al snel duidelijk was dat voor een overleg met de erfgoedcellen diende te worden gewacht op een initiatief van de provincie. Er was voor september een overleg gepland met het provinciebestuur, de erfgoedcellen, Familiekunde en Leka. Het derde contactmoment werd uiteindelijk nooit ingevuld.

II.3. Ontmoetingsmomenten

Eén van de doelstellingen van Heemkunde West-Vlaanderen is het verzorgen van ontmoetingen en uitwisseling tussen de leden. Dit kan zowel informeel als formeel gebeuren. Er was in 2013 slechts één ontmoetingsmoment, met name de heemdag te Wevelgem op 27 april 2013 (zie III.4).

II.4. Organisatie heemdag met als thema 'Vliegend vlas'

Op 27 april werden alle heemkundige kringen verwacht in Wevelgem. Heemkring Wibilinga trad dit jaar als gastvereniging op. Er kon een goed gevuld en gevarieerd programma worden voorgelegd aan de 131 deelnemers. Als gevolg van de noodzaak in 2012 de inschrijvingen vervroegd af te sluiten, werden er faciliteiten gezocht om een minimaal aantal van honderd deelnemers te ontvangen. De deelnemers werden 's morgens verwelkomd met een kop koffie op het vliegveld van Wevelgem. Na een welkomstwoord door de voorzitter van de gastvereniging hield dhr. Jan Vancoillie een lezing over de geschiedenis van het Wevelgemse vliegveld, gevolgd door een rondleiding in het luchthavengebouw met uitleg over de werking van een moderne Schengenluchthaven en de rol van het vliegveld tijdens de Eerste Wereldoorlog, een begeleid bezoek aan het museum van de Flanders Aviation Society (FAS) en de vertoning van een film over de geschiedenis en toekomst van het vliegveld. Na de broodjesmaaltijd gaf voorzitter Hendrik Vandeginste enige toelichting bij de werking van Heemkunde West-Vlaanderen, waarna textieldeskundige Jacques Stichelbaut een voordracht gaf over de evolutie en het economisch belang van de vlasindustrie voor de ontwikkeling van Wevelgem in vroegere tijden met aanvullend de vertoning van een informatieve film over de hedendaagse vlasbewerking. Het tweede deel van de namiddag werd ingenomen door een door de bedrijfsleiders begeleid bezoek aan vlasproducent Brille. De dag werd afgesloten met een receptie in het historische stadhuis, met toespraken en

uitreiking van de Prijs Heemkunde West-Vlaanderen en een avondmaal in Salons Cortina te Wevelgem.

II.5. Samenwerkingsproject

De redactie van de publicatie, welke in 2014 het eindresultaat wordt van het samenwerkingsproject, werd toevertrouwd aan Jean-Luc Meulemeester. Er werd een informatiefiche opgesteld, waarin de leden aan de hand van eenvoudige vragen de nog bestaande en verdwenen processies uit hun (deel)gemeente(n) in beeld konden brengen. Aan de hand van die statische gegevens kon de auteur een overzicht geven van de talrijke processies die onze provincie rijk was/is. Tien verenigingen (Rond den Beverinck, 't Zwin Rechtoever, Flambertus, Pastoor Frederik Ronse, Ten Mandere, Heemkring Karel van de Poele, De Roede van Harelbeke, Heemkring Den Hert, Het Houtland en Ons Wingene) stuurden een ingevulde fiche in. Dit aantal bleek echter te gering om de verzamelde gegevens te gebruiken als uitgangsbasis voor de publicatie. Er zal in de publicatie dan ook meer aandacht worden besteed aan de nog bestaande processies.

Het archiefdossier over de Onze-Lieve-Vrouweprocessie uit 1855, berustend in het bisschoppelijk archief, werd door medewerkers van Heemkunde West-Vlaanderen ingescand en ter beschikking gesteld van de geïnteresseerde leden. Slechts 21 van de 241 dossiers werden opgevraagd.

In de loop van het werkingsjaar melden zich twee vrijwilligers aan om historische kranten door te nemen op zoek naar aankondigingen van en over processies. Eén van de vrijwilligers werd doorgestuurd naar een lid, gezien dit voor hem praktisch meer haalbaar was. Op de blog www.bloggen/westvlaamseprocessies werden een aantal nieuwe blogs toegevoegd. Het aantal bezoekers bedroeg 786. In het jaar 2012 was dit 468.

II.6. Nieuwsbrief

Er verschenen zes nummers (of twee meer dan het vooropgestelde streefdoel), in januari (nr.1), februari (nr.2), maart (nr.3), mei (nr.4), juli (nr.5) en september (nr.6). Net als het voorbije jaar dient vastgesteld dat het aantal nieuwsbrieven naar het einde van het jaar afneemt. Het aantal abonnees bedroeg op het einde van het werkingsjaar 352.

II.7. Uitbreiden medewerkers Heemkunde West-Vlaanderen

Het bestuur mocht twee nieuwe leden (Wouter Staelens en Sil Vandewalle) verwelkomen. De permanente vernieuwing van het bestuur blijft één van de aandachtspunten van de vereniging.

II.8. Bezoeken aan lokale/regionale erfgoedverenigingen

Er werden negen leden (De Roede van Tielt, Brugs Ommeland – Maurits van Coppenolle, Heemkring Karel van de Poele Lichtervelde, Spaenhiers Koekelare, Dadingisila, Liedengehem, Cuerna, Juliaan Claerhoutkring en De Gaverstreke Waregem) en twee niet-leden (Antonius Sanderus en Santforde) bezocht. Van elk bezoek werd een verslag opgesteld, zodat van nabij de werking van onze leden en hun vragen voor de Westvlaamse koepelevereniging sneller kunnen opgevolgd. Er werd reeds vorig jaar beslist de doelstelling van twaalf bezoeken terug te schroeven naar de helft daarvan. De bezoeken leveren telkens heel wat interessante informatie op en de kennis dat het noodzakelijk is de banden met het lokale werkveld in stand te houden, zoniet te verstevigen. Onze werking is bij Westvlaamse heemkringen en erfgoedverenigingen nog steeds onvoldoende gekend.

II.9. Website: vernieuwing & onderhoud

De website wordt steeds up to date gehouden. Alle in de digitale nieuwsbrief (zie III.6) verschenen berichten worden op de webpagina geplaatst. Verder was er bijzonder aandacht voor de activiteitenagenda, waarvoor beroep wordt gedaan op de diverse kringen om hun activiteiten door te geven. Dit jaar werden een 300-tal activiteiten aangekondigd.

Er werden 95.576 bezoekers geteld, ofwel 253 per dag. Ten opzichte van het werkingsjaar 2012 is dat een verdubbeling. De ruimere verspreiding van het aantal nieuwsbrieven is wellicht één van de redenen voor deze verdere groei; ongetwijfeld is er ook – mede door de bezoeken (zie III.8.) een toename van de naambekendheid van onze vereniging, wat een groter aantal geïnteresseerden naar de website lokt. De artikelendatabank, gehost via een afzonderlijke site, telde 12.549 bezoekers, ofwel een dagelijks gemiddelde van 34, een toename met ongeveer één derde ten opzichte van het werkingsjaar 2012. Er werden intussen 77.623 tijdschriftartikeltitels ingevoerd. Vlaamse Stam werd voor het eerst – zij het alsnog gedeeltelijk – ingevoerd. De jaarlijkse updates blijven behouden, al is het steeds een uitdaging de leden te wijzen op de noodzaak elk jaar hun updates over te maken. Omdat één tijdschrift twee maal werd ingevoerd is er een correctie van het aantal bijdragen naar beneden, waardoor het totaal aantal titels slechts met ruim 1.000 toenam (de reële stijging was dus groter).

Dit jaar werden door Heemkunde Vlaanderen stappen ondernomen om op Vlaams niveau een artikelendatabank op te zetten. Heemkunde West-Vlaanderen zal - gezien haar ervaring - een bevoorrechte partner zijn en werkt dan ook graag mee, met dien verstande dat het invoeren en beheren van de databank verder bij vrijwilligers dient te berusten, waardoor zij dan ook de nodige inspraak, zonet beslissingsmacht dienen te krijgen. Naar aanleiding van deze vraag dient ook gesteld wie de eigendomsrechten op de databank, een oorspronkelijk initiatief van Brugs Ommeland – Heemkring Maurits van Coppenolle, is.

II.10. Behartigen belangen lokale en regionale erfgoedverenigingen

Er werden hieromtrent geen concrete acties verricht.

II.11. Behouden vertegenwoordiger in adviesorgaan provincie/ Heemkunde Vlaanderen

Bestuurslid Bert De Smet zetelt als vertegenwoordiger in de Raad van Bestuur van Heemkunde Vlaanderen, bestuursleden Didier Stragier, Ewald Vancoppenolle en Leonard Vanheesbeke doen dit in de Algemene Vergadering. De Ingelmunsterse heemkundige Brecht Demasure – die ook ter persoonlijke titel in de Algemene Vergadering van Heemkunde Vlaanderen zetelt – maakt net als Bert De Smet deel uit van de werkgroep Jongeren en Heemkunde van Heemkunde Vlaanderen. Bestuurslid-websiteverantwoordelijke Bart Blomme nam deel aan een ad hoc werkgroep rond ict van Heemkunde Vlaanderen. Onder meer de verdere toekomst van de artikelendatabank kwam ter sprake, al kwam de specifiek daarvoor gevormde werkgroep niet samen in de loop van het werkingsjaar.

Heemkunde West-Vlaanderen heeft geen vertegenwoordiger in een adviesorgaan van de provincie. Als gevolg van een hervorming van deze adviesorganen werd vastgesteld dat Heemkunde West-Vlaanderen hier geen consultatieve rol in heeft. Er werd dan ook besloten deze doelstelling niet verder te weerhouden.

II.12. Verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid voor de leden

Eind 2012 werd de beslissing genomen een gratis verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid aan te bieden aan onze leden. Terwijl aanvankelijk een achttal leden interesse betoonden, sloten

uiteindelijk tien leden aan, waardoor in totaal 197 bestuursleden en vrijwilligers onder de verzekering vielen. Er kan voor de komende jaren een toename worden verwacht, gezien vele leden nu nog gebruik maken van een betalende polis en dit initiatief ongetwijfeld verder naambekendheid zal krijgen.

II.14. Oproepen Cultuurdatbank & Archiefbank (ev. Erfgoedbank)

Hiervoor werden geen verdere initiatieven ondernomen.

II.15. Andere activiteiten

Op de heemdag te Wevelgem (zie III.4.) werd de eerste Prijs Heemkunde West-Vlaanderen door de jury, bestaande uit Jean-Marie Lermyte (voorzitter), Martijn Vandenbroucke (secretaris zonder stemrecht), Marc Ryckaert, Katrijn Decuypere, Luc Haeghebaert en Greet Verschatse, uitgereikt aan de artikelen 'Van stierensyndikaat naar kunstmatige inseminatie' van Johan de Smet en Marc Vandoorne, verschenen in Jaarboek van de Heemkring Karel vande Poele en 'Wellust en bedrog op hoog niveau [...]' van Hendrik Callewier, verschenen in De Leiegouw. Beide laureaten deelden de prijs van 500€. Het totaal aantal inzendingen bedroeg veertien, wat als een succes mag worden beschouwd, zeker gezien het hoge gemiddelde niveau van de bijdragen.

Verder werd besloten – tegen een democratische prijs – een busdienst in te leggen voor de Westvlaamse deelnemers aan de nationale heemdag te Heers (Limburg). Dit initiatief werd positief geëvalueerd en zal verder worden gezet.

Kortrijk, 28 maart 2013

Bijlage: aanwezigheid vergadering Algemene Vergadering en Raad van Bestuur

	17/01/13	13/03/13	17/04/13	20/06/13	26/09/13	29/11/13	17/12/13
	AV/RvB	AV/RvB	RvB	RvB	RvB	RvB	AV/RvB
BLOMME, Bart	A	A	A	A	A	A	V
DE SMET, Bert	X	V	X	V	X	V	V
FALISE, Jean Pierre	V	A	A	A	V	V	A
MEIRLAEN, Jean Pierre	V	V					X
STAELENS, Wouter			A	V	A	A	A
STRAGIER, Didier	V	A	A	A	V	A	V
VANCOPPENOLLE, Ewald	A	V	A	A	A	A	V
VANDEGINSTE, Hendrik	A	A	A	A	A	A	A
VANDENBROUCKE, Martijn	A	A	A	A	A	A	A
VAN DEVYVERE, Filip	A	A	A	A	V	A	A
VANDEWALLE, Sil			A	V	A	V	V
VANHEESBEKE, Leonard	A	A	A	A	V	A	V

A = Aanwezig

V = Verontschuldigd

X = Afwezig